

e-Poradniki RPO

Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu

1. Europejski Trybunał Praw Człowieka jest sądem międzynarodowym, powołanym do rozpatrywania skarg składanych przez osoby, które twierdzą, że naruszono ich prawa zagwarantowane w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Konwencja jest umową międzynarodową, na podstawie której państwa należące do Rady Europy zobowiązały się do poszanowania wymienionych w niej praw i wolności. Polska uczyniła to, ratyfikując Konwencję 19 stycznia 1993 r. Chronione Konwencją prawa i wolności są zapisane w tekście Konwencji jak i w Protokołach Dodatkowych Nr 1 i 4, zarówno które Polska również ratyfikowała.

Przed podjęciem decyzji o wystąpieniu ze skargą należy uważnie zapoznać się z treścią Konwencji i Protokołami Dodatkowymi. Tekst Konwencji został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 1993 r. Nr 61, poz. 284, natomiast tekst Protokołu 1 i 4 w Dzienniku Ustaw z 1995 r. Nr 36, poz. 175.

2. W sprawach przeciwko władzom polskim Trybunał może rozpatrywać tylko skargi, które wpłynęły po 1 maja 1993 r. Podstawę skarg mogą stanowić wyłącznie czyny, decyzje i fakty, które nastąpiły po 30 kwietnia 1993 r. Skargi nie mogą więc dotyczyć zdarzeń z przeszłości.

3. Skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka mogą dotyczyć wyłącznie spraw należących do kompetencji władz publicznych, a więc organów władzy lub administracji państwowej lub samorządowej, sądów itp. W zasadzie Trybunał nie zajmuje się skargami przeciw osobom prywatnym a także instytucjom i organizacjom, takim jak stowarzyszenia, spółki, przedsiębiorstwa, spółdzielnie, fundacje lub związki zawodowe. Skargi mogą dotyczyć takich organizacji tylko wówczas, gdy wykonują one funkcje zlecone w zakresie administracji państwowej, np. uchwał organizacji kombatanckich, które dotyczą ulg i świadczeń.

4. Przed wystąpieniem ze skargą do Trybunału należy wykorzystać wszystkie dostępne w kraju środki odwoławcze przewidziane przez prawo w sprawach, których skarga dotyczy. W szczególności, w sprawach sądowych należy odwołać się do sądu II instancji. W zasadzie powinno się podjąć również próbę wniesienia kasacji. W sprawach administracyjnych należy odwołać się do organu administracyjnego II instancji, a następnie wystąpić ze skargą do Naczelnego Sądu Administracyjnego. W niektórych wypadkach konieczne będzie złożenie skargi do Trybunału Konstytucyjnego. W odwołaniach muszą być postawione zarzuty analogiczne do tych, które później znajdą się w skardze do Trybunału. Nie są natomiast wymagane starania o wznowienie postępowania. Nie musi się również szukać pomocy u Rzecznika Praw Obywatelskich. W przypadku, kiedy skarżący nie ma pewności, po jakie środki prawne powinien jeszcze sięgnąć, aby wyczerpać wszystkie możliwości, nie powinien zwlekać z wysłanką skargi do Strasburga. Tak jest bezpieczniej ze względu na warunek, iż skarga powinna być złożona nie później, niż w ciągu 6 miesięcy od podjęcia ostatecznej, prawomocnej decyzji w sprawie, o którą chodzi. Korzystając z przysługujących środków prawnych należy, zwracać bacznie uwagę na obowiązujące terminy i inne rygory proceduralne.

5. Jeżeli skarga, dotyczy wolności lub praw zagwarantowanych w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz spełnione zostały wszystkie wymagania formalne, nic nie stoi na przeszkodzie w wysłaniu listu do Strasburga.

Skargę należy zaadresować w następujący sposób:

**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex**

Skarga może być sformułowana w języku polskim. Powinna ona zawierać:

- 1) krótkie przedstawienie sprawy;
- 2) określenie, które z wolności i praw zostały naruszone;
- 3) informacje o wykorzystywanych środkach odwoławczych;
- 4) zestawienie wydanych decyzji z krótką informacją o ich treści, dacie wydania i organie, który je podjął. Należy dołączyć do listu kopie a nie oryginały tych decyzji, ponieważ dokumenty nie są zwracane.

Szef Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka udzieli odpowiedzi na skargę.

Postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka jest w początkowym stadium wyłącznie pisemne. Nie ma więc żadnego powodu do osobistej obecności w siedzibie Trybunału w Strasburgu.

6. Prezes Izby może na wniosek skarżącego, lub z własnej inicjatywy, przyznać bezpłatną pomoc prawną skarżącemu po otrzymaniu od państwa, przeciwko któremu skarga jest skierowana, uwag o dopuszczalności skargi, lub po upływie terminu wyznaczonego do ich przedawnienia. Pomoc przyznaje się, jeśli Prezes Izby uzna, iż jest to konieczne dla prawidłowego przebiegu postępowania przed Izbą, a skarżący nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi na pokrycie całości lub części kosztów.

Skargi należy wysłać bezpośrednio do Strasburga bez pośrednictwa jakichkolwiek instytucji w Polsce, w tym również Rzecznika Praw Obywatelskich.

7. Więcej szczegółowych informacji na temat zasad wnoszenia skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka można uzyskać w Biurze Informacji Rady Europy, gdzie został zatrudniony prawnik, którego zadaniem jest udzielanie informacji na temat Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a w szczególności:

1. informacji o warunkach dopuszczalności wnoszenia indywidualnych skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
2. informacji o zasadach funkcjonowania, orzecznictwie i obowiązujących procedurach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
3. informacji o krajowych środkach odwoławczych, które muszą być wykorzystane przed skierowaniem skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Adres:

Biuro Informacji Rady Europy, p. 202
Al. Niepodległości 22,
02-653 Warszawa, tel. (48 22) 845 20 84, 853 57 73.

Opracowanie: 2003-08-15

PRAWNIK - Katarzyna Łakoma - (lakoma@coe.org.pl)
(poniedziałek, środa, czwartek godz. 12.30 – 17.00)
Na ogół potrzebne są kopie decyzji sądowych.

Prawnik w Biurze Informacji Rady Europy

Od 1 października 2004 r. w Biurze Informacji Rady Europy został zatrudniony prawnik, którego zadaniem jest **udzielanie informacji** na temat Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a w szczególności:

- informowanie o warunkach dopuszczalności wnoszenia indywidualnych skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
- informowanie o zasadach funkcjonowania, orzecznictwie i obowiązujących procedurach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
- udzielanie informacji o krajowych środkach odwoławczych, które muszą być wykorzystane przed skierowaniem skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Prawnik jest pracownikiem Biura Informacji Rady Europy, nie reprezentuje on Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. **Udzielone informacje nie mogą być traktowane jako porady prawne. Nie stanowią także decyzji co do zasadności przedstawionej skargi.** Celem tej informacji jest jedynie wyjaśnienie, w świetle orzecznictwa i praktyki Trybunału, warunków dopuszczalności skarg indywidualnych oraz szans powodzenia Pani/Pana skargi w postępowaniu przed Trybunałem.

Informacje udzielane są:

- telefonicznie - poniedziałek, środa, czwartek w godz. 12.30-17.00
- spotkania - po uprzednim umówieniu terminu

Kontakt:

Biuro Informacji Rady Europy
Al. Niepodległości 22, 02-653 Warszawa
tel. (4822) 845 20 84, 853 57 73
fax (48 22) 853 57 74
e-mail: lakoma@coe.org.pl

Więcej informacji na – **www.coe.org.pl**